LLieta Nr.A420294014

SKA-1179/2016

# L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 15.jūlijā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese V.Kakste
tiesnesis A.Guļāns
tiesnese V.Krūmiņa

rakstveida procesā izskatīja Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta blakus sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 10.maija lēmumu, ar kuru atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību.

## Aprakstošā daļa

[1] Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 10.marta spriedumu, ar kuru apmierināts SIA „Turaidas 4" pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu atmaksāta pašvaldības infrastruktūras uzturēšanas un attīstības nodeva 83 662,30 *euro* apmērā.

[2] Administratīvā apgabaltiesa ar 2016.gada 10.maija lēmumu atteica ierosināt apelācijas tiesvedību, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmo daļu. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pirmās instances tiesa spriedumā pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Apgabaltiesai nav šaubu par tiesas sprieduma tiesiskumu, un tās nerada arī apelācijas sūdzības argumenti.

[2.2] Spēkā esošās tiesību normas un to interpretāciju tiktāl, ciktāl izšķirams jautājums par to, vai pašvaldībai ir pamats paturēt samaksāto nodevu par pašvaldības infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, šajā lietā ir noteikusi Satversmes tiesa. Apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesa jautājumos par apelācijas sūdzībā norādīto materiālo tiesību normu pārkāpumiem ir ievērojusi Satversmes tiesas izteiktās atziņas. Arī jautājumos par procesuālo tiesību normu interpretāciju pirmās instances tiesa ir ievērojusi administratīvo tiesu pastāvošo judikatūru un ir taisījusi pieteikuma priekšmetam atbilstošu spriedumu. Turklāt pieteicēja šajā lietā vērsās iestādē ar iesniegumu par nodevas atmaksu, un iestādei jau bija iespēja pieņemt attiecīgu lēmumu. Tālab apgabaltiesai nerodas šaubas, ka apelācijas tiesvedību ir atsakāms ierosināt.

[3] Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments par apgabaltiesas lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Tajā norādīts, ka apgabaltiesa nav konkretizējusi, kādā veidā varēja izveidoties judikatūra attiecībā uz Satversmes tiesas spriedumu, jo apelācijas sūdzībā norādītās normas ir piemērojamas minētā sprieduma kontekstā, līdz ar to judikatūra nevarēja izveidoties. Savukārt pieteicējai noteiktais tiesību ierobežojums – samaksātās nodevas neatmaksāšana – ir samērīgs.

## Motīvu daļa

[4] Izskatāmajā gadījumā pārbaudāms, vai apgabaltiesa pamatoti piemērojusi Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmo daļu.

[5] Minētā tiesību norma paredz, ka apelācijas tiesvedību var atteikties ierosināt, ja jautājumā par apelācijas sūdzībā norādīto konkrēto materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra un pārsūdzētais spriedums atbilst tai.

[6] Norma Administratīvā procesa likumā ietverta ar 2012.gada 1.novembra grozījumiem. Augstākā tiesa, iepazīstoties ar normas izstrādes materiāliem, konstatē turpmāk minēto.

Sākotnēji grozījumu likumprojektā nebija paredzēts papildināt likumu ar minēto tiesību normu. Taču pirms otrā lasījuma Saeimas Juridiskās komisijas Tiesu politikas apakškomisija virzīja šādu priekšlikumu. Sākotnēji normas redakcija bija veidota plašāka, proti, apelācijas tiesvedību var atteikties ierosināt šādos gadījumos: 1) jautājumā par apelācijas sūdzībā norādīto konkrēto materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra un pārsūdzētais spriedums atbilst tai; 2) nerodas šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

Apspriežot priekšlikumu Juridiskās komisijas Tiesu politikas apakškomisijas sēdē, Tieslietu ministrijas un Juridiskā biroja pārstāvji, kuri sagatavojuši normas redakciju, norādīja, ka norma sagatavota ar mērķi ierobežot apelācijas tiesvedību. Normas redakcija veidota pēc analoģijas ar kasācijas instanci, atsaucoties arī uz to, ka apgabaltiesa atsevišķās administratīvo lietu kategorijās var būt kā pēdējā instance un tajās veidot judikatūru. Tomēr diskusiju rezultātā normas redakcijas 2.punkts netika atbalstīts sakarā ar iespējamību apelācijas instances tiesai lietas izskatīšanas rezultātā pārsūdzēto spriedumu atzīt par tiesisku. Tika arī norādīts uz to, ka apelācijas tiesvedības ierosināšanas mērķis nav judikatūras veidošana. Tādēļ normas redakcija tika noreducēta, pilnībā atsakoties no 2.punkta. Vienlaikus tika saglabāta iespēja atteikties ierosināt apelācijas tiesvedību jau pastāvošas

judikatūras gadījumā.

No minētā izriet, ka Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmā daļa veidota pēc analoģijas ar Administratīvā procesa likuma normu, kas paredz Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas tiesības atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību.

[7] Administratīvā procesa likuma 338.[1]panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka Augstākās tiesas tiesnešu kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja jautājumā par kasācijas sūdzībā norādīto konkrēto materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta spriedumos citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra un pārsūdzētais spriedums atbilst tai.

Ievērojot iepriekš minēto, atzīstams, ka Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmā daļa piemērojama gadījumos, kad attiecībā uz normu piemērošanu un interpretāciju ir izveidojusies Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta judikatūra. Šāda secinājuma pamatotību apstiprina arī apstāklis, ka normā ietverts nosacījums, ka spriedumi, uz kuru pamata veidota judikatūra, tikuši sastādīti citās līdzīgās lietās. Tas apliecina, ka normas piemērošana skatāma administratīvo lietu kontekstā. Savukārt Satversmes tiesa pārbauda tiesību normas *konstitucionalitāti.* Līdz ar to tās nolēmumi un tajos paustās atziņas neietilpst minētās tiesību normas tvērumā.

[8] Administratīvā rajona tiesa, izskatot šo lietu pēc būtības, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 104.panta otrajai daļai vērsās Satversmes tiesā ar pieteikumu par lietā piemērojamās tiesību normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105.pantam. Satversmes tiesa atzina normu par neatbilstošu Satversmei un attiecīgi par spēkā neesošu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 104.panta otro daļu, ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai. Pēc Satversmes tiesas lēmuma vai sprieduma spēkā stāšanās tiesa tiesvedību lietā atjauno un turpmākajā tiesvedībā pamatojas uz Satversmes tiesas atzīto.

No minētās tiesību normas izriet, ka turpmākā tiesvedībā tiesai jāievēro Satversmes tiesas sniegtais viedoklis. Tā kā apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības (Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmā daļa), arī tai, skatot lietu pēc būtības, jāņem vērā Satversmes tiesas paustās atziņas. Taču tas vien, ka Satversmes tiesa ir lēmusi par lietā piemērojamās tiesību normas atzīšanu par spēkā neesošu, kā arī interpretējusi spēkā esošās normas, nedod pamatu atteikties ierosināt apelācijas tiesvedību.

[9] Apkopojot minēto, norādāms, ka Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmā daļa ir piemērojama, ja citās līdzīgās lietās Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā ir izveidojusies judikatūra. Turklāt, ievērojot normas piemērošanas sekas, proti, ka apelācijas tiesvedība netiek ierosināta un lieta ar to arī noslēdzas, no tiesas tiek prasīts uzrādīt judikatūru (Augstākās tiesas nolēmumos paustās atziņas), uz kuru tā pamatojas. Procesa dalībniekiem katrā gadījumā jābūt saprotamam, uz kāda pamata tiek atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību, lai šaubu gadījumā (ievērojot arī šāda lēmuma pārsūdzības tiesības), tie varētu pārliecināties par judikatūras esību. Nav pietiekama apgabaltiesas atsauce uz to, ka jautājumos par procesuālo normu interpretāciju pirmās instances tiesa ir ievērojusi administratīvo tiesu pastāvošo judikatūru, nenorādot atsauci uz konkrētiem Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta nolēmumiem.

[10] Ievērojot iepriekš minēto, apgabaltiesa konkrētajos apstākļos nepamatoti piemēroja Administratīvā procesa likuma 301.[1]panta pirmo daļu. Tādēļ apgabaltiesas lēmums ir atceļams.

**Nolēmuma daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 129.[1]panta pirmās daļas 1.punktu, 323.panta pirmās daļas 2.punktu un 324.panta pirmo daļu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

**n o l ē m a**

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 10.maija lēmumu un nodot jautājumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu jaunai izlemšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Atmaksāt Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam samaksāto drošības naudu 14,23 *euro*.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese V.Kakste

Tiesnesis A.Guļāns

Tiesnese V.Krūmiņa